

20 maja - 140. rocznica urodzin generała Władysława Sikorskiego

140 lat temu – 18 maja 1881 roku w Tuszowie Narodowym k. Mielca urodził się Władysław Sikorski. Był on Generałem broni Wojska Polskiego, Premierem i Ministrem Spraw Wojskowych w okresie II Rzeczypospolitej oraz Naczelnym Wodzem Polskich Sił Zbrojnych i Premierem Rządu RP na Uchodźstwie podczas II wojny światowej.

Swoją piękną patriotyczną kartę **Władysław Sikorski zapisał już w okresie zaborów, czynnie działając wówczas w polskich organizacjach niepodległościowych.**

Należał do współzałożycieli powstałego w 1908 r. Związku Walki Czynnej oraz był jednym z głównych organizatorów Związku Strzeleckiego na terenie Galicji Wschodniej. Prowadził również wykłady z taktyki na kursach bojowo-wojskowych kół milicyjnych PPS. Słuchaczami tych kursów byli m.in. – Józef Piłsudski, Walery Sławek i Kazimierz Sosnkowski.

Walczył z Ukraińcami i bolszewikami

Po wybuchu I wojny światowej, Władysław Sikorski przystąpił w październiku 1914 r. do organizacji szkoły podchorążych Legionów Polskich w Krakowie, zostając jej pierwszym komendantem.

W odrodzonym państwie polskim, od stycznia 1919 r. dowodził **Samodzielną Grupą Operacyjną w walkach z Ukraińcami na terenie Małopolski Wschodniej.** Następnie – 26 lutego 1920 r. objął dowództwo operacji pomocniczej wobec przygotowywanej przez Piłsudskiego ofensywy na Ukrainie i doprowadził do zajęcia 5 marca Mozyrza i Kalenkowicz, ważnych węzłów komunikacyjnych. **W maju 1920 r. otrzymał stopień Generała brygady.**

W trakcie wojny polsko-bolszewickiej 1920 roku był m.in. dowódcą 5. Armii. **Stojąc na jej czele przeprowadził kontruderzenie w kierunku Nasielska i Ciechanowa, wiążąc skutecznie od 15 sierpnia siły – 15. i 3. Armii Czerwonej.** Jego działania w istotny sposób przyczyniły się do wspaniałego polskiego zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej.

Premier rządu po zabójstwie Prezydenta Narutowicza

Po zakończeniu działań wojennych stał na czele Sztabu Generalnego – już w stopniu Generała dywizji. 16 grudnia 1922 r., po zabójstwie Prezydenta Gabriela Narutowicza, objął funkcje Premiera i Ministra Spraw Wewnętrznych, które pełnił do 26 maja 1923 r.

Od listopada 1923 r. do lutego 1924 r. Sikorski był Generalnym Inspektorem Piechoty, a następnie do listopada 1924 r. **Ministrem Spraw Wojskowych w rządzie Władysława Grabskiego. Od grudnia 1925 roku był dowódcą VI Okręgu Wojskowego we Lwowie.** Wobec zamachu majowego Józefa Piłsudskiego w 1926 r., Sikorski zachował neutralność.

W marcu 1928 r. został zwolniony ze wszystkich stanowisk wojskowych i przeniesiono go do dyspozycji Ministra Spraw Wojskowych. **Do września 1939 r. pozostawał**

bez przydziału służbowego. W okresie lat: 1928-1932 przebywał za granicą, głównie we Francji i Szwajcarii. Angażując się w działalność opozycyjną wobec rządów piłsudczyków był w 1936 r. jednym z inicjatorów utworzenia tzw. „Frontu Morges”.

Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych

W Kampanii Wrześniowej 1939 r., pomimo starań, nie uzyskał przydziału bojowego. **18 września przekroczył granicę polsko-rumuńską, a 24 września przybył do Paryża. 30 września Prezydent Władysław Raczkiewicz mianował go Prezesem Rady Ministrów i Ministrem Spraw Wojskowych. 7 listopada 1939 r. dekretem prezydenckim gen. Władysław Sikorski powołany został na stanowisko Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych.**

Po klęsce Francji w czerwcu 1940 r. ewakuował się wraz z Prezydentem i rządem do Wielkiej Brytanii, gdzie ponownie przystąpił do organizacji Wojska Polskiego. 24 grudnia 1940 r. uzyskał stopień Generała broni.

W lipcu 1941 r., po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej, **podpisał układ o współpracy wojskowej ze Związkiem Sowieckim, tzw. układ Sikorski-Majski,** umożliwiający na jego obszarze organizację polskiej armii. Układ ten wywołał poważny kryzys wewnątrz rządu polskiego, którego główną przyczyną było niesprecyzowanie w nim kształtu polskiej granicy wschodniej.

Zginął w tajemniczej katastrofie w Gibraltarze

Generał Sikorski zginął 4 lipca 1943 r. w katastrofie lotniczej koło Gibraltaru, której okoliczności do dziś nie zostały w pełni wyjaśnione. Po uroczystym pogrzebie w Londynie, pochowany został na cmentarzu polskich lotników w Newark koło Nottingham. **17 września 1993 r. jego prochy spoczęły w krypcie św. Leonarda w podziemiach katedry na Wawelu.**

Władysław Sikorski odznaczony był m.in. – orderem Virtuti Militari, Polonia Restituta i Krzyżem Niepodległości oraz pośmiertnie Orderem Orła Białego.

oprac.: Jerzy Górko

